

ВЗАЄМОДІЯ У СИСТЕМІ «ВИЩА ОСВІТА - РИНОК ПРАЦІ»

Бражник Л. В.,

доцент кафедри фінансів і кредиту, к.е.н., доцент

Взаємний суспільний інтерес, прагматичне партнерство між сферою освіти і ринком праці повинні стати головним орієнтиром організації неперервної професійної освіти, створити об'єктивні умови її оновлення та функціонування як інтегрувального фактора економіки і освіти, а також формування людини як головної продуктивної сили суспільства [1].

За даними Державної служби статистики, майже половину зайнятих громадян становлять особи віком 40-59 років, 29% – особи у віці від 30 до 39 років, кожний п'ятий у віці від 15 до 29 років. У структурі зайнятого населення 84,2% складають наймані працівники, 14,6 % - самозайняті особи, 0,9 % - роботодавці, решта – безкоштовно працюючі члени сім'ї. Серед видів економічної діяльності найбільш поширеною зайнятість була у сільському, лісовому та рибному господарствах (42,7%), у оптовій та роздрібній торгівлі, ремонті автотранспортних засобів (19,5%), а також у будівництві (15,3%) [2].

Ситуація на ринку праці для дипломованої молоді погіршується. Шість місяців після отримання диплому про вищу освіту більше половини вчорашніх здобувачів вищої освіти все ще перебувають у стані пошуку роботи, третина має лише тимчасову зайнятість. Лише 8-10% молодих фахівців вдається знайти постійну роботу.

Наслідки сьогоденішньої економічної кризи внесли свої корективи в ринок праці. Саме молодь, як ніхто інший, змушена сьогодні відчувати всі тяготи цієї кризи. Які причини такого становища?

➤ Економічне зростання в регіонах не може поглинути потік всіх шукачів, що виходять на ринок праці. Навпаки, приватні інвестиції рухаються головним чином у ті сектори економіки, які не вимагають створення великої кількості робочих місць.

➤ Відсутність постійного взаємообміну інформацією між роботодавцями та молодими шукачами може звести до мінімуму будь-які спроби знайти роботу. Молоді шукачі не завжди знають, з чого почати і куди піти у пошуках вакантного місця, потребуючи додаткової допомоги.

➤ Держава вкладає кошти в інформаційну складову на ринку праці, але робить це з недостатньою ефективністю. Здобувачам надається можливість записатися в державні служби працевлаштування, але частка молодих дипломованих фахівців в них не перевищує 30 %. Державні служби зайнятості не показують високу ефективність допомоги молодим фахівцям з працевлаштування за спеціальністю.

➤ Приватні агентства з працевлаштування, будучи більш продуктивними, часто залишаються недоступними для молоді в силу дорожнечі послуг. Також слід зазначити, що дані організації працюють, як правило, з досить обмеженим і чітко окресленим колом роботодавців на ринку праці.

➤ Відносини і очікування роботодавців та молодих шукачів відіграють важливу роль у пошуку робочого місця. На жаль, молодь, яка бажає знайти роботу своєї мрії, може дуже довго займатися його пошуками, в той час як роботодавці не поспішають наймати випускників закладів вищої освіти, надаючи перевагу кандидатам з досвідом роботи.

➤ Потенційні роботодавці не готові вкладати кошти в додаткову освіту молодих і недосвідчених фахівців. Наймачам немає необхідності нести фінансові втрати з кадрового забезпечення, так як економічна криза залишила без роботи велику кількість професіоналів з досвідом роботи.

➤ Дипломована молодь за рівних соціальних умов і зарплати найчастіше надає переваги з працевлаштування приватному сектору економіки, що веде до значних перекосів на ринку праці.

➤ Лише незначна частина молоді готова після отримання диплому про вищу професійну освіту створювати свої малі і середні підприємства. Чим вище стає дохід країни, чим частіше молодь прагне працювати за зарплату, причому досить високу.

➤ Система освіти не адаптована до реальних потреб ринку праці. Як наслідок, випускники навчальних закладів не можуть знайти роботу, що відповідає їх кваліфікації та очікуванням. Головним пріоритетом модернізації є розробка освітніх програм з урахуванням критеріїв, що висуваються ринком праці в рамках соціально-культурного та економічного розвитку.

Проблеми, з якими зустрічаються випускники закладів вищої освіти, змушують замислитися про необхідність для університетів співпрацювати з роботодавцями та адаптувати свої програми до нових вимог.

Заклади вищої освіти повинні організовувати різні форуми, ярмарки професій та виставки в рамках програм, метою яких є супровід молодих фахівців у їх бажанні знайти роботу. Особливо слід відзначити важливість таких зустрічей, спрямованих на зближення академічної освіти та бізнесу, підкреслити важливість людського капіталу в розвитку економіки і підвищенні конкурентоспроможності.

Одними із завдання Національної стратегії розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки визначено: створення нормативно-правової бази щодо мотивації роботодавців до співпраці з вищими навчальними закладами, участі в розробці стандартів вищої освіти, надання баз для проходження практики студентами та першого робочого місця випускникам; розроблення цілісної системи пошуку та відбору на навчання талановитої молоді, її наукового та професійного зростання і подальшого супроводження у кар'єрному рості.

Список використаних джерел:

1. Захарчин Р. М. Гармонізація відносин вищої школи і ринку праці як необхідна умова інноваційного розвитку суспільства / Р. М. Захарчин. // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. - 2013. - № 769. - С. 268-273. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/23584/1/41-268-273.pdf>.

2. Офіційний сайт Державної служби зайнятості [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.dcz.gov.ua/control/uk/index>.